

Силабус
навчальної дисципліни
Теорія та методика позашкільної освіти
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТЕХНОЛОГІЇ)»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань А Освіта
спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
спеціалізація А4.10 Середня освіта (Технології)

Викладачі	Валентина ПЕРЕГУДОВА
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fmktto/structure-fmktto/kaf-prof-osvita-trud/composition-kaf-prof-osvita/peregudova/
Контактний тел.	+38050 184 26 89
Е-mail викладачів:	peregonta@gmail.com
Графік консультацій	П'ятниця 16.10-17.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

термін навчання 3 роки 10 місяців

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичних заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	100	Екзамен

Семестр: 5

термін навчання 2 роки 10 місяців

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичних заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	14	16	60	Екзамен

Семестр: 6

Мова навчання: українська

Ключові слова: позашкільна освіта, методист закладу позашкільної освіти, освітній процес, заклад позашкільної освіти.

Мета та предмет курсу: оволодіння майбутніми учителями технологій

основами організації та методикою позашкільної освіти, основними засадами її управління, змісту і структури.

Основними завданнями вивчення дисципліни Теорія та методика позашкільної освіти є: практична підготовка здобувачів вищої освіти до організації та здійснення педагогічної діяльності у сфері позашкільної освіти, формування у них професійних умінь і навичок; розробка та виконання індивідуальних творчих завдань; розвиток професійної творчості здобувачів вищої освіти, виховання у них потреби удосконалення культури праці та особистісних якостей.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 3. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги прав і свобод людини; реалізувати свої права та обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 4. Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в команді, спілкування з представниками інших професійних груп, володіння іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 6. Здатність до швидкого освоєння нових інноваційних, інформаційних технологій та передових методів організації творчої освітньої діяльності на заняттях технологій, креслення та гуртках.

ПР 1. Демонструвати знання новітніх методичних і педагогічних ідей, підходів до освітнього процесу в сучасних особистісно-орієнтованих, розвивальних, креативних та інформаційно-комунікаційних технологіях.

ПР 5. Володіти сучасними теоретичними та практичними основами методики технологій, гурткової роботи у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

ПР 6. Демонструвати знання психолого-педагогічних аспектів навчання, виховання та розвитку здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти.

ПР 7. Організовувати творчу проектно-технологічну та предметно-перетворювальну діяльність на уроках технологій та на заняттях у гуртках.

ПР 14. Добирати та застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування ключових і предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

ПР 15. Виявляти навички роботи в команді, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у

професійній діяльності, поваги й толерантності у полікультурному суспільстві.

ПР 16. Демонструвати навички адаптації та дії у новій ситуації, працювати на постконфліктних/деокупованих територіях.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Загальні питання методики гурткової роботи

Тема 1. Загальні положення про організацію позашкільної освіти.

Мета, завдання, принципи позашкільної освіти.

Предмет, зміст і завдання дисципліни. Система позашкільної освіти. Мета та основні завдання позашкільної освіти. Методи позашкільної освіти. Напрями позашкільної освіти. Структура позашкільної освіти. Освітній процес у закладі позашкільної освіти. Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти.

Мета та основні завдання гурткової роботи. Принципи гурткової роботи. Типи гуртків.

Змістовий модуль 2. Організація та методика позашкільної освіти

Тема 2. Навчальна програма в позашкільній освіті.

Загальна характеристика терміну «програма». Класифікація програм. Навчальна програма з позашкільної освіти. Основи розроблення навчальних програм з позашкільної освіти. Використання навчальних програм. Проектування авторських програм. Вимоги до навчальних програм. Вимоги до письмового оформлення навчальних програм гуртків закладів позашкільної освіти.

Тема 3. Мета та основні завдання гурткової роботи у сучасних умовах.

Загальна характеристика форм організації гурткової роботи. Організація та проведення бесід та тематичних вечорів (на прикладі технічної творчості). Організація та проведення олімпіад та змагань. Організація та методика проведення виставок. Конкурси творчих проєктів. Захист творчих проєктів.

Тема 4. Методи навчання у позашкільній освіті.

Класифікація методів навчання. Методи словесного повідомлення й закріплення техніко-технологічних знань. Метод демонстрацій. Методи практичної роботи учнів. Інструктаж як сукупність методів навчання. Фактори, що впливають на вибір методів навчання. Застосування в навчанні методу творчих проєктів.

Змістовий модуль 3. Управління гуртковою роботою

Тема 5. Планування гурткової роботи.

Форми та методи позашкільної освіти. Поняття про планування роботи гуртка. Загальна схема-конспект гурткового заняття. Основні компоненти організації навчальної діяльності гуртка. Методи освітньої діяльності.

Тема 6. Навчально-матеріальна база гуртків. Її роль та значення.

Загальне поняття про навчально-матеріальну базу. Її роль і значення. Вимоги до навчально-виробничого й лабораторного устаткування. Загальні вимоги до приміщень навчальних майстерень, лабораторій і технічних кабінетів і розміщенню в них навчального встаткування. Навчально-технологічна документація. Види засобів наочності. Технічні засоби навчання й контролю знань. Педагогічні прийоми, що сприяють якісному заняттю.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, ілюстрування), репродуктивні (письмові, графічні, творчі, діагностичні вправи), практичні роботи, демонстрування, самостійне спостереження, рішення задач (технічні, технологічні, конструкторські) проблемного викладання (проблемна дискусія, проблемно-пошуковий), дослідницький, виконання проєктів.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті» (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist_sayt.pdf)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: сервісні програмні засоби загального призначення (персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми й операційні системи, програмні засоби для контролю і вимірювання знань, умінь і навичок студентів); електронні бази даних (електронні енциклопедії, підручники, посібники, довідники та словники; бібліотеки електронної наочності), графопроектор.

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати переводяться у

національну 4-бальну шкалу та окремо конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «відмінно/A», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «добре/B», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «добре/C», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;
- «задовільно/D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- «задовільно/E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює

на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «незадовільно/FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);
- «незадовільно/F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6		
10	10	10	10	10	10	40	100

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Биковська О.В. Стратегія розвитку позашкільної освіти. К.: ІВЦ АЛКОН, 2018. 96 с.
2. Пустовіт Г.П., Тихенко Л.В. Позашкільна освіта: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи. ВГД «Університетська книга», 2023. Кн. 2. 272 с.
3. Кречотіна Т.М. Перепелиця Н.В. Сидоренко Н.Ю. За заг. Ред. к.п.н.Л.В.Тихенко. Позашкільна освіта: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи. ВГД «Університетська книга», 2023. Кн. 1. 270 с.
4. Кречотіна Т.М. Перепелиця Н.В. Сидоренко Н.Ю. За заг. Ред. к.п.н.Л.В.Тихенко. Позашкільна освіта: дидактичні основи методів навчально-виховної роботи. ВГД «Університетська книга», 2023. Кн. 3. 272 с.

Додаткові

5. Дубинський М. Життєва компетентність. Позашкільня. 2008. №1. С. 45-46.
6. Єрмаков І. Крок за кроком до життєвої компетентності та успіху. Упр. освітою 2004. №18. С. 8-10.
7. Кабанець М. Розвиток системи педагогічної підтримки обдарованих школярів у східноукраїнському регіоні (кінець ХХ – початок ХХІ ст. : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2019. 40 с.

Інтернет ресурси

8. www.rada.gov.ua - Верховна Рада України
9. www.Kmu.gov.ua - Кабінет Міністрів України
10. www.hobi.com.ua - Міністерство освіти і науки України
11. – Шкільний світ
12. <https://zakon.rada.gov.ua/go/1841-14> - Закон про позашкільну освіту
13. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> - Закон про освіту